

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«29» 10 2020 р.

НАКАЗ
м. Чернівці

№ 394-А/у

**Про створення безпечного освітнього середовища,
формування у студентської молоді
ціннісних життєвих навичок**

Відповідно до Конвенції ООН про права дитини, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (від 18.02.2018 № 2657-VIII), «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (від 07.12.2017 № 2229), Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (від 09.09.2005 № 2866-IV), Указу Президента України від 18.05.2019 № 289/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», виконання Плану заходів МОН України з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» (наказу МОН України від 03.03.2016 № 214) та з метою організації роботи щодо профілактики правопорушень, запобігання злочинності, безпеки життєдіяльності, попередження насильства в сім'ї над дітьми, виховання у студентів таких цінностей як толерантність, повага, порядність, гармонійне спілкування та співіснування у суспільстві, забезпечення комфортних умов навчання та праці, створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства, з метою попередження поширення негативних явищ у студентському середовищі, –

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення щодо протидії булінгу/мобінгу (цькуванню) у Вищому державному навчальному закладі України «Буковинський державний медичний університет» – Додаток 1.

2. Затвердити План заходів щодо запобігання та протидії булінгу/мобінгу (цькуванню) – Додаток 2.

3. Деканам медичних факультетів № 1 проф. Москалюку В.Д., № 2 доц. Глубоченку В.Г., № 3 проф. Савці І.Г., № 4 проф. Сорокман Т.В., стоматологічного факультету проф. Білоокому В.В. та фармацевтичного факультету доц. Паліброді Н.М, завідувачу відділу докторантури, аспірантури та клінічної ординатури проф. Булику Р.Є., Директору інституту післядипломної освіти проф. Пашковському В.М. інформувати викладачів,

394-824

— а —

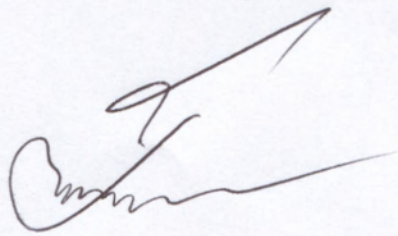
студентів, аспірантів, лікарів(провізорів)-інтернів про неухильне дотримання правил Положення та відповідальності кожного учасника освітнього процесу у випадку порушення прав і свобод здобувачів освіти.

4.Директору фахового коледжу доц. Грачовій Т.І. проінформувати викладачів щодо Положення та відповідальності кожного учасника освітнього процесу у випадку порушення прав і свобод студентів, особливо тих, які здобувають фахову передвищу освіту.

5.Директору медико-психологічного центру запланувати доц. Поліщуку О.Ю. у 2020-2021 навчальному році проведення просвітницьких та інформаційних заходів з метою профілактики булінгу/мобінгу в освітньому середовищі університету.

6. Контроль за виконанням даного наказу покласти на проректора з науково-педагогічної роботи та виховання Зорій Н.І.

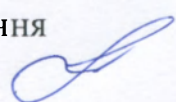
Ректор

Т.М. Бойчук

Виконавець:

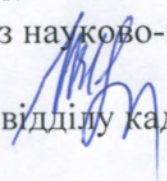
Проректор з науково-педагогічної
роботи та виховання

Н.І. Зорій

«Погоджено»

Проректор з науково-педагогічної роботи

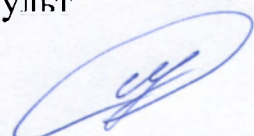

І.В. Геруш

Начальник відділу кадрів

Т.О. Леонтій

Юрисконсульт

В.Б. Семків,
М.І. Самойло

**Положення щодо протидії булінгу/мобінгу (цькуванню)
у Вищому державному навчальному закладі України
«Буковинський державний медичний університет»**

1. Загальні положення

1.1. Це Положення щодо протидії булінгу/мобінгу (цькуванню) – (далі – Положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу/мобінгу у Вищому державному навчальному закладі України «Буковинський державний медичний університет» (далі – Університет) та розроблене відповідно до законодавства України, а саме: Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», наказів МОН України, Листа МОН України від 29.12.2018р. «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу»; Листа МОН України № 1_11-881 від 29.01.2019р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» та Статуту БДМУ, Кодексу етики та корпоративної культури БДМУ. При укладанні Положення було враховано ст. 26 Хартії ЄС про соціальні фундаментальні права працівників, Хартія ЄС про основні права, Рамкову директиву ЄС 89/391/ЕЕС про охорону здоров'я та безпеку та Директиви 2000/43 і 2000/78 про рівність у ставленні, норми проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії мобінгу» № 0118 від 01.03.2019р.

1.2. Основною метою щодо протидії булінгу/мобінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу/мобінгу, захист

психологічного здоров'я і соціального благополуччя всіх його учасників: здобувачів вищої освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

1.3. Головними завданнями є ознайомлення здобувачів вищої освіти з поняттям булінгу, його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій; зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом; підвищення рівня самосвідомості студентів, встановлення зв'язку з власним внутрішнім «я» та один з одним; вміння вільно виражати почуття.

1.4. Робота щодо протидії булінгу/мобінгу базується на низці концептуальних положень та принципів Кодексу етики та корпоративної культури ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет».

2. Форми та ознаки булінгу/мобінгу

2.1. Форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження тощо;
- сексуальний булінг є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру. Його важко розпізнати, тому що жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це, замикається у собі, постійно плаче на самоті, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;
- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно

заподіюється емоційна невпевненість жертви. До цієї форми можна віднести: образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкотування та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- кібербулінг – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. Мобінг – це одна з форм дискримінації прав людини у трудових відносинах, яка проявляється через психологічне, економічне та інше насильство з метою приниження людської гідності працівників з боку колег або керівництва за певними ознаками. Мобінг може проявлятися у різних формах психологічного тиску і передбачає вороже, неетичне ставлення однієї людини або групи людей, що цілеспрямовано і систематично повторюється щодо однієї особи, на якій дане переслідування відображається негативно.

2.3. Типовими ознаками булінгу/мобінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

3. Основні напрями та види роботи,

спрямовані на протидію булінгу/мобінгу в Університеті:

3.1. Цькування студентів з боку однолітків, так званий булінг, істотно збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії і

насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем.

3.2. Профілактика булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над дітьми та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедри, кураторських годинах);
- просвітницька робота фахівців МПЦ БДМУ серед молоді щодо запобігання насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога;
- формування правосвідомості й правової поведінки студентів, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів вищої освіти, створення умов для самореалізації особистості;
- формування у викладачів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці студентів з метою формування умінь виокремлювати існуючу проблему;
- створення в Університеті умов недопущення булінгу/мобінгу та відповідного середовища в освітній установі для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних сил особистості та організму в протистоянні цькуванню як для умовно здорових студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;
- проведення бесід зі здобувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед підлітків.

3.3. Профілактика, протидія та захист від мобінгу в Університеті здійснюється Комісією з етики та корпоративної культури, на основі норм та принципів Кодексу етики та корпоративної культури БДМУ.

На основі чинного законодавства України, працівник, який постраждав від мобінгу, має право звернення до суду за захистом від утисків та інших форм дискримінації.

3.4. Основними видами роботи щодо протидії булінгу/мобінгу є:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;
- корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії).
- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища;
- профілактика – своєчасне запобігання відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії,

алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморальному способу життя та ін.;

- психологічна просвіта – підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу – здобувачів вищої освіти, викладачів, співробітників.

3.5. Використання методу кейс-стаді при викладанні дисциплін психологічного профілю з метою антибулінгової роботи.

4. Процедура подання (з дотриманням конфіденційності) заяви про випадки булінгу/мобінгу (цькування)

4.1 Заяви про випадки мобінгу в університеті подаються до Комісії з етики та корпоративної культури (далі Комісією). Процедура розгляду заяви щодо факту мобінгу розглядається Комісією відповідно до Кодексу з етики та корпоративної культури БДМУ.

4.2. Усі здобувачі освіти, науково-педагогічні працівники БДМУ, батьки та інші учасники освітнього процесу зобов'язані повідомити ректора БДМУ про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення щодо інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

4.3. Науково-педагогічний працівник, куратор академічної групи чи інший працівник Університету, який став свідком булінгу або отримав повідомлення про факт булінгу від здобувача освіти, що був свідком або учасником булінгу, зобов'язаний повідомити ректора БДМУ про цей факт.

4.4. Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» постраждалий (чи особа, яка була свідком булінгу) звертається до ректора БДМУ з заявою про випадок булінгу (цькування), конфіденційність гарантується.

4.5. Ректор БДМУ розглядає заяву у термін, визначений законодавством України, та особистим наказом здійснює розгляд справи по суті (створюється тимчасова комісія з розгляду випадку булінгу (цькування) для прийняття

7

396-40

рішення за результатами розгляду справи), відповідно вживаються заходи реагування.

4.6. До складу комісії входять науково-педагогічні працівники, юрисконсульт БДМУ, психолог, батьки постраждалого та булерів, директор фахового коледжу БДМУ/декан факультету та інші зацікавлені особи.

4.7. Рішення комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів комісії.

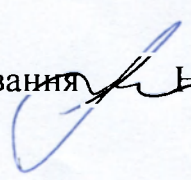
4.8. Якщо випадок цькування був одноразовим, питання з налагодження мікроклімату в студентському середовищі та розв'язання конфлікту вирішується у межах закладу освіти учасниками освітнього процесу.

4.9. Якщо ж комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згоден з цим, він може звернутись до органів Національної поліції України. За будь-якого рішення комісії адміністрація БДМУ забезпечує психологічну підтримку усім учасникам випадку.

4.10. У разі потреби студент може звернутись на гарячу лінію ГО «Ла Страда – Україна», що забезпечує консультування з протидії насильству в сім'ї або із захисту прав дітей; до соціальної служби з питань сім'ї, дітей та молоді; Національної поліції України; Центру надання безоплатної правової допомоги. Після отримання звернення студента відповідна особа або орган інформує ректора БДМУ у письмовій формі про випадок булінгу. Ректор БДМУ повинен розглянути таке звернення та з'ясувати всі обставини булінгу.

4.11. Якщо комісія визнала випадок булінгу, а не одноразовий конфлікт, то ректор БДМУ зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей (якщо здобувач освіти не досяг 18-річного віку).

4.12. Особи, які за результатами розслідування є причетними до булінгу, несуть відповідальність відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Проректор з науково-педагогічної роботи та виховання Н.І. Зорій

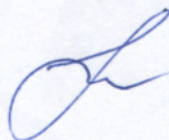
План заходів
щодо запобігання та протидії булінгу/ мобінгу(цькуванню)

№ п/п	Зміст заходів	Відповідальний за проведення	Дата проведення
1.	Забезпечити виконання Плану заходів, щодо запобігання та протидію боулінгу/мобінгу (цькуванню).	Проректор з науково-педагогічної роботи та виховання.	Упродовж навчального року
2.	Обговорити питання протидії булінгу, законодавчих документів, практик протидії цькуванню на семінарах кураторів факультетів, педагогічній раді коледжу БДМУ.	Директор коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, відділи та кафедри університету.	1 раз на семестр
3.	Професорсько-викладацькому складу університету спільно з іншими службами проводити просвітницьку роботу серед студентів щодо питань безпечного середовища.	Декани факультетів, директор коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, відділи та кафедри університету.	Упродовж навчального року
4.	Спільно з органами студентського самоврядування під час проведення лекцій, практичних та семінарських занять тощо пропагувати правила поведінки для студентів БДМУ та стежити за їх дотриманням.	Декани факультетів, директор коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, відділи та кафедри університету, Студентська рада.	Упродовж навчального року
5.	Терміново інформувати адміністрацію про будь-які випадки неправомірної поведінки працівників або студентів щодо інших студентів та порушень правил безпечного освітнього простору.	Декани факультетів, директор коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, начальники відділів та завідувачі кафедр університету.	У разі потреби
6.	В освітньому середовищі міжнародних студентів, представників корінних народів та національних меншин України забезпечити реалізацію своїх прав та свобод, не допускаючи дискримінації та цькування.	Декани факультетів, директор коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, начальники відділів та завідувачі кафедр університету.	Упродовж навчального року
7.	Кураторам академічних груп забезпечити постійний контроль щодо запобігання проявів насильства чи негативних явищ у студентському середовищі.	Головні куратори факультетів, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи.	Упродовж року, щоквартальний звіт
8.	Кураторам академічних груп проводити разом з практичним психологом діагностику психологічного клімату групи і виявляти	Директор фахового коледжу БДМУ, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи,	Упродовж року відповідно до плану роботи

дог. 2 до нар 394-дог

	неповнолітніх студентів, які зазнали прояву булінгу з боку своїх одногрупників.	медико-психологічний центр БДМУ.	МПЦ
9.	Формувати безпечний освітній простір, створюючи позитивний мікроклімат групи, допомогти студентам в оволодінні навичками безпечної поведінки та толерантної міжособистісної взаємодії.	Головні куратори факультетів, директор фахового коледжу БДМУ, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи, медико-психологічний центр БДМУ.	Упродовж року відповідно до плану виховної роботи
10.	Забезпечити здійснення моніторингу ризиків виникнення всіх форм насильства серед студентської молоді.	Медико-психологічний центр БДМУ.	Упродовж року відповідно до плану роботи МПЦ
11.	Проводити заходи в рамках Всеукраїнського тижня права «Стоп булінг» (10-14 грудня).	Медико-психологічний центр БДМУ, директор фахового коледжу БДМУ, заступник директора фахового коледжу БДМУ з виховної роботи.	10-14 грудня 2020 року
12.	Забезпечити проведення соціально-психологічних досліджень серед здобувачів освіти з питань запобігання насильству в сім'ї, боулінгу/мобінгу та розробити рекомендації з питань створення безпечного освітнього середовища в університеті.	Медико-психологічний центр БДМУ.	Упродовж року відповідно до плану роботи МПЦ
13.	Створити в бібліотеці постійні тематичні виставки з питань безпечного освітнього середовища.	Бібліотека БДМУ.	Впродовж навчального року
14.	Організовувати спільно з органами студентського самоврядування інтерактивні заходи, конкурси тощо щодо профілактики булінгу.	Декани факультетів, директор фахового коледжу БДМУ, головні куратори факультетів, заступник директора коледжу БДМУ з виховної роботи, медико-психологічний центр, Студентська рада.	Упродовж року

Проректор з науково-педагогічної роботи та виховання

Н.І. Зорій